

Kroz bol i patnju nastaje novi svijet. Tim stranicama Kuničić svog čitatelja, vjernika, mislioca i bolnika, uvodi u nove vidike za razrješavanje učvorenosti problematike trpljenja. Možda bi razmišljanja bila krepča, da su kraća.

Bonaventura Duda

JANKO PENIC,
Putovi k Bogu, Zagreb 1971.

Radi se o moralci ili nauci o ćudoređu namijenjenoj najširim slojevima današnjega društva. Pisac je htio ispuniti osjetljivu prazninu u našoj teološkoj literaturi. Kraj priručnika za mladež, za studente visokih bogoslovnih škola te stručnih članaka i studija o moralnom problemu, nema sumnje da je ova knjiga dobro došla.

Listajući knjigu pomišljam na sv. Pavla koji je hranio Korinćane mlijekom, a ne tvrdom hranom (1 Kor 3,2). Nije mu bilo do ljudske mudrosti (1 Kor 2,4). Uvijek je poučna metoda o kojoj govori Apostol (1 Kor 14,6—12). Netko je ustvrdio da je danas u modi u teologiji stil koji je apstraktniji i nerazumljiviji nego li je bio stil skolastike. Doista, imamo posla s nekom »apstraktnom« teologijom kao što govorimo i o »apstraktnoj« umjetnosti. A geniji na poslu teologije pisali su dostupno o najtežim pitanjima Božjih tajna.

Pisac je svjestan toga da nastojati približiti moralnu problematiku najširim slojevima nosi sa sobom izvjesne teškoće. Nije se lako spustiti do načina izražavanja najširih slojeva. Govorio je i stari pjesnik: »Brevis esse intendo, obscurus fio« — nastojeći biti kratak, postajem nejasan. U našem slučaju i kratkoća i jasnoća blistaju. Doista se radi o dostupnosti u načinu izražavanja.

Ima mjesta gdje su doista teški problemi izneseni jasno i uvjerljivo (npr. str. 26); ima ih gdje je kratkoća na štetu integralnog prikazivanja nauke (npr. strpavanje nauke i stava u pesimizmu pod jedan pojam, str. 18); negdje je pisac iznio tumačenje koje mu se pričini najjasnije (npr. str. 167 u pitanju o razlikovanju grijeha); ima tekstova koje bi teolozi morali nastojati posuvremeniti i načinu izražavanja (npr. katalog zaslužnih djela na str. 30,

ili izraz »čistoća« na str. 106, ili označavanje glavnih grijeha na str. 199 i sl.), jer danas i najšire mase o istom problemu čuju druge izraze.

Ono što je glavno jest to da nauka iznesena u knjizi ne odudara ni u čemu od općenito primljene nauke u Crkvi. Ako bi netko metodički opazio da pisac npr. raspravlja o grijehu i o uvjetima grijeha (str. 148) pošto je već govorio o pojedinim grijesima, to se ne tiče suštine samog sadržaja. Život je iznad shema i sistematike. U svakom slučaju knjiga može mnogima biti od koristi, pa je preporučam.

Dr J. Kuničić

GUNTER STACHEL, *Die neue Hermeneutik. Ein Überblick (Kleine Schriften zur Theologie)*. Kösel-Verlag München (1969), str. 93, DM 6,80.

Donedavno se smatralo da hermeneutika nije ništa drugo nego teorija egzegeze, »vještina i znanost valjanog tumačenja ljudskog govora, knjige ili teksta«. Primijenjena na Bibliju, dijelila se na *noematiku* (koja se bavi pojmom i vrstama smisla), *heuristiku* (koja uči kako se iznalazi smisao) i *proforistiku* (koja govori o načinima na koje se tako pronađe smisao iznosi). Nova hermeneutika, ne ničećuci potrebe takve hermeneutike, dodaje joj nešto bitno novo. Uočuje da biblijski tekst nije samo predmet proučavanja, tvorevina nastala u prošlosti, djelo koje valja smjestiti u historijski i literarni kontekst vremena u kojem je nastalo. Biblija je prije svega *poruka* spasevna upravljena čovjeku svakog vremena u njegovoj konkretnoj situaciji. I nova se hermeneutika nadvija nad konkretni svijet u kojem čovjek živi, nad situaciju iz koje razumijeva Riječ, u kojoj ga Riječ dosiže. Ona shvaća da nije dosta proučavati pretpostavke koje *sam tekst nameće* za svoje razumijevanje (autor, njegov pogled na svijet, prilike u kojima je i za koje je pisao, povijest teksta, literarni aspekt ...), već da je potrebno proučavati i pretpostavke koje se nalaze u *samom čitaču* (slušaču) komu je Riječ upravljena (njegova konkretna egzistencija, mogućnosti obraćenja u